

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 412

din 14 iunie 2017

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, obiecție formulată de 39 de deputați și 28 de senatori.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 5.728 din 9 mai 2017 și constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.643A/2017.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate autorii acesteia formulează atât critici de neconstituționalitate intrinsecă, cât și critici de neconstituționalitate extrinsecă.

4. Argumentele invocate în susținerea neconstituționalității extrinseci a propunerii legislative vizează încălcarea principiului bicameralismului și, în consecință, a prevederilor constituționale ale art. 61 alin. (1), ce reglementează componența bicamerală a Parlamentului, și ale art. 75 alin. (1) care stabilește ordinea sesizării celor două camere pentru dezbateră și adoptarea proiectelor de legi și a propunerilor legislative, în funcție de categoriile din care fac parte. Pentru a motiva obligativitatea respectării principiului bicameralismului, autorii sesizării fac trimitere la jurisprudența Curții Constituționale, invocând decizii de admitere, dintre care, cu titlu exemplificativ, se rețin deciziile nr. 471 din 22 aprilie 2008, nr. 1.029 din 8 octombrie 2008, nr. 710 din 6 mai 2009 și nr. 62 din 7 februarie 2017, și decizii de respingere, dintre care, cu titlu de exemplu, sunt reținute deciziile nr. 413 din 14 aprilie 2010, nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011 și nr. 1 din 11 ianuarie 2012, prin care Curtea, cu prilejul efectuării controlului de constituționalitate *a priori*, a recunoscut principiul constituțional anterior menționat. Astfel, se arată faptul că, prin Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, instanța de contencios constituțional a statuat, în esență, că diferențele de conținut juridic între forma proiectului de lege adoptat de Senat, ca primă Cameră sesizată, și a legii adoptate de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, sunt de natură a încălca principiul bicameralismului, în situația în care forma finală a legii, în redactarea adoptată de Camera decizională, se îndepărtează în mod substanțial de forma adoptată de Camera de reflecție, ceea ce echivalează, practic, cu excluderea acesteia din urmă de la procesul de legiferare. Or, legea trebuie să fie rezultatul manifestării de voință concordante a ambelor Camere ale Parlamentului.

5. Se face, de asemenea, trimitere la criteriile stabilite de Curte, tot pe cale jurisprudențială, pentru a determina cazurile în care, prin procedura legislativă, este încălcat principiul bicameralismului, respectiv existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale

Parlamentului și existența unor configurații semnificativ diferite între acestea. În aplicarea celor două criterii anterior enumerate, se susține că, în cazul proiectului de lege supus analizei, Camera Deputaților nu s-a limitat la dezbateră și amendarea normelor juridice adoptate de Senat, ci a procedat la modificarea substanțială a art. 301 alin. (1) din Codul penal, determinând transformarea conținutului juridic al infracțiunii de conflict de interese, respectiv restrângerea sferei de aplicare a dispozițiilor art. 301 alin. (1) din Codul penal prin exceptarea unor situații și eliminarea unor categorii de subiecți activi, îndepărtându-se, astfel, de scopul avut în vedere de inițiatorii proiectului de lege.

6. Analizând comparativ cele două forme ale proiectului de act normativ, se arată că inițiatorii acestuia au procedat la modificarea denumirii marginale a infracțiunii, din „*Conflictul de interese*” în „*Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane*”, la introducerea, la alin. (2) al art. 301 din Codul penal, a încă două excepții de la aplicarea prevederilor alin. (1) al aceluiași articol, respectiv investirea unei persoane într-o funcție publică, indiferent în ce mod și sub ce formă se realizează aceasta, și exercitarea atribuțiilor de serviciu, precum și la eliminarea din cuprinsul art. 308 din Codul penal a trimiterii la art. 301 din același cod, astfel încât faptele ce constituie elementul material al laturii obiective a infracțiunii analizate să nu mai fie pedepsite atunci când sunt săvârșite de către funcționari care își desfășoară activitatea în mediul privat. Se susține că, spre deosebire de aceste modificări, prin procedura legislativă derulată la Camera Deputaților, au fost operate următoarele modificări, mult mai substanțiale și care schimbă viziunea legiuitorului asupra infracțiunii de conflict de interese: eliminarea sintagmei „*ori a participat la luarea unei decizii*”, prin care a fost exclus din sfera ilicitului penal conflictul de interese săvârșit prin intermediul organismelor colegiale de decizie; eliminarea sintagmei „*direct sau indirect*”, prin care a fost dezincriminat, într-o anumită măsură, conflictul de interese constând în obținerea de foloase patrimoniale în mod direct, sancționarea acestei fapte fiind lăsată la libera apreciere a instanțelor de judecată; eliminarea sintagmei „*sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură*”, prin care conflictul de interese săvârșit în beneficiul partenerilor de afaceri, colegilor de muncă sau oricăror bene-factori din trecut sau din prezent este scos din sfera răspunderii penale; adăugarea sintagmei „*pe o perioadă de 3 ani*”, prin care interdicția de a ocupa o funcție a fost limitată la doar 3 ani, în condițiile în care încetarea interdicțiilor, decăderilor și incapacităților ce rezultă din condamnare trebuie să aibă loc potrivit dispozițiilor art. 165—171 din Codul penal ce reglementează reabilitarea. Se precizează că, pe lângă cele anterior precizate, versiunea înscrisă pe ordinea de zi a Camerei Deputaților, la data de 10 aprilie 2017, conținea și sintagma „*pricinuind prin asta un prejudiciu de interes public*”, o altă condiție excesivă și imprecis formulată, care a determinat retransmiterea propunerii legislative Comisiei juridice, de disciplină și imunități, unde amendamentul a fost retras de inițiator.

7. Se susține, totodată, că împrejurarea că proiectul de lege a fost adoptat de Senat prin procedura tacită nu exonerează Camera Deputaților de obligația respectării principiului bicameralismului.

8. Se mai arată că o bună parte din modificările aduse proiectului de lege de către Camera Deputaților au fost justificate prin încercarea de a pune dispozițiile art. 301 și art. 308 din Codul penal în acord cu Decizia Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015. Se susține că, în realizarea scopului anterior precizat, ar fi fost suficientă clarificarea sensului noțiunii de „raporturi comerciale”, prin înlocuirea acesteia cu cea de „raporturi contractuale civile oneroase”, urmată de eliminarea din cuprinsul art. 301 din Codul penal a trimiterii la art. 308 din același act normativ.

9. Un prim argument în susținerea neconstituționalității intrinseci a propunerii legislative are în vedere încălcarea de către legiuitor a obligațiilor asumate prin ratificarea tratatelor internaționale și, prin urmare, încălcarea, în acest fel, a prevederilor art. 11 din Constituție. Se arată că infracțiunea de conflict de interese a fost introdusă în legislația internă, respectiv, la art. 253¹ din Codul penal din 1969, prin dispozițiile art. I pct. 61 din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi, într-o formă cvasi-identică cu cea prevăzută la art. 301 din Codul penal în vigoare, în Expunerea de motive a Legii nr. 278/2006 precizându-se, printre altele, că intervenția legislativă a fost „impusă de necesitatea adaptării legislației penale românești la reglementările internaționale, în contextul demersurilor de integrare în Uniunea Europeană, de reflectarea în materie penală a principiilor statului de drept și de necesitatea de a răspunde în mod eficient realităților sociale.” Se precizează că România a ratificat Convenția penală privind corupția a Consiliului Europei, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, prin Legea nr. 27/2002, asumându-și obligația de a incrimina corupția activă și corupția pasivă a agenților publici naționali, prin adoptarea de măsuri legislative sau de altă natură ce se dovedesc necesare pentru a incrimina, conform dreptului său intern, aceste forme de corupție. Mai mult, se face trimitere la Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 15 ianuarie 2014, prin care s-a reținut concordanța dintre dispozițiile art. 253¹ din Codul penal din 1969 și prevederile Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York, la 31 octombrie 2003.

10. Un al doilea argument referitor la neconstituționalitatea intrinsecă a Legii pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal are în vedere încălcarea, prin propunerea legislativă supusă analizei, a dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție referitoare la obligativitatea respectării Constituției și a supremației sale. Este invocată, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 15 ianuarie 2014 cu privire la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 5 și art. II pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative și a articolului unic din Legea pentru modificarea art. 253¹ din Codul penal din 1969, prin care Curtea, analizând, în cadrul unui control de constituționalitate *a priori*, o lege ce prevedea modificări foarte asemănătoare în cazul reglementării similare a infracțiunii de conflict de interese, prin art. 253¹ din Codul penal din 1969, a admis obiecția de neconstituționalitate și a constatat că normele supuse controlului sunt neconstituționale în raport cu criticile formulate, contravenind, printre altele, prevederilor art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție. Se susține că soluția și considerentele Deciziei nr. 2 din 15 ianuarie 2014 sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în prezenta cauză.

11. În fine, se susține încălcarea, prin propunerea legislativă supusă controlului de constituționalitate, a prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție referitoare la egalitatea în fața legii. Se arată că, fără nicio justificare de ordin legal sau moral, proiectul de lege supus analizei limitează, la o perioadă de 3 ani,

interdicția ocupării unei funcții publice de către persoanele condamnate pentru săvârșirea infracțiunii de conflict de interese, redenumită „Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane”, soluție juridică ce favorizează aceste persoane în raport cu cele condamnate pentru alte infracțiuni, ale căror eventuale interdicții încetează potrivit regulilor generale referitoare la reabilitare, prevăzute la art. 165—171 din Codul penal.

12. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

13. Președintele Camerei Deputaților apreciază că Legea pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal este constituțională, aceasta neîncalcând principiul bicameralismului, consacrat la art. 61 alin. (1) și art. 75 din Constituție. Se face trimitere la considerentele deciziilor Curții Constituționale nr. 148 din 7 martie 2003 și nr. 564 din 6 iulie 2006, în care instanța de contencios constituțional a analizat importanța și mecanismul de funcționare al principiului bicameralismului, în contextul înlocuirii procedurii medierii, reglementat anterior revizuirii Constituției. Se observă că proiectul de lege a fost adoptat de Senat, prin procedură tacită, la data de 30 martie 2015, ca urmare a depășirii de către prima Cameră sesizată a termenului prevăzut la art. 75 alin. (2) din Constituție, și că acesta a fost adoptat, la data de 25 aprilie 2017, de Camera Deputaților, cu amendamentele propuse de Comisia juridică, de disciplină și imunități. Se susține că amendamentele s-au raportat la forma avută în vedere de inițiator și nu sunt de natură a opera diferențe majore de conținut juridic sau de configurație a legii față de forma adoptată de Senat. Astfel, forma adoptată de Camera Deputaților a păstrat obiectul de reglementare al propunerii legislative inițiale, aducând unele modificări dispozițiilor cu privire la conflictul de interese, în sensul renunțării la intervențiile primei Camere, aspect care echivalează cu păstrarea legii și nu cu încălcarea principiului bicameralismului. Se arată, totodată, că lipsirea Camerei decizionale de competența sa de a modifica, completa sau respinge legea astfel cum a fost adoptată de Senat ar limita rolul său constituțional, ceea ce este de neconceput. Se face trimitere la jurisprudența Curții Constituționale, prin care aceasta a statuat care sunt cazurile în care procedura legislativă încalcă principiul bicameralismului, respectiv existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și existența unei configurații deosebite, semnificativ diferite, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Se susține că modificările adoptate de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, respectă atât principiul bicameralismului, cât și criteriul nedeturnării inițiativei legislative de la finalitatea sa, în sensul stabilit prin jurisprudența anterior menționată. Se face trimitere la deciziile Curții Constituționale nr. 710 din 6 mai 2009, nr. 413 din 14 aprilie 2010, nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, nr. 1 din 11 ianuarie 2012 și nr. 624 din 26 octombrie 2016.

14. Cu privire la pretinsa încălcare, prin proiectul de lege a dispozițiilor constituționale ale art. 11, se arată că România este singura țară din Europa care a incriminat conflictul de interese, o infracțiune cu denumire similară, dar cu conținut diferit fiind reglementată în Franța, însă, din definiția infracțiunii, se constată că aceasta nu se identifică cu infracțiunea reglementată de legea penală română privind conflictul de interese. Se arată, de asemenea, că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, conform art. 61 alin. (1) din Constituție, Parlamentul este liber să decidă cu privire la politica penală a statului, instanța de contencios constituțional neavând competența de a se implica în domeniul reglementării dreptului penal, orice atitudine

contrară constituind o imixtiune în competența legiuitorului. Se face trimitere la deciziile Curții Constituționale nr. 629 din 4 noiembrie 2014, nr. 824 din 3 decembrie 2015 și nr. 405 din 15 iunie 2016. Se observă că, prin deciziile anterior enumerate, Curtea a recunoscut că legiuitorul se bucură de o marjă de apreciere destul de întinsă, având în vedere că acesta se află într-o poziție care îi permite să aprecieze, în funcție de o serie de criterii, necesitatea unei anumite politici penale și că incriminarea și dezincriminarea unor fapte ori configurarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni țin de marja de apreciere a legiuitorului.

15. Referitor la susținerea autorilor obiecției de neconstituționalitate potrivit căreia legea încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, se arată că aceasta nu poate fi acceptată, întrucât reglementarea criticată este operată prin lege, act normativ adoptat de către Parlament, în virtutea calității sale de unică autoritate legiuitoare a țării, motiv pentru care nu poate fi reținută încălcarea principiului legalității. Se face trimitere la Decizia Curții Constituționale nr. 901 din 17 iunie 2009.

16. În fine, în ceea ce privește încălcarea, prin proiectul de lege, a prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție, se susține că acesta nu instituie un regim special de privilegii pentru funcționarii publici, așa cum afirmă autorii sesizării de neconstituționalitate, ci prevede, pentru anumite categorii de persoane, sancțiuni penale ale căror definire și quantum sunt stabilite de către Parlament — unica autoritate legiuitoare a țării. Se face trimitere la jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia principiul egalității nu înseamnă uniformitate, iar el trebuie interpretat în sensul reglementării și acordării unui tratament egal, nediscriminatoriu, persoanelor fizice aflate în situații identice sau similare, egalitatea în drepturi fiind o egalitate de șanse pe care Constituția o acordă tuturor cetățenilor. Este invocată, de asemenea, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, conform căreia există discriminare doar dacă se pune problema unui tratament identic aplicat unor persoane aflate în situații diferite sau a unui tratament diferit aplicat unor persoane aflate în situații similare, ceea ce nu este cazul în problema dedusă controlului de constituționalitate.

17. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au trimis punctele lor de vedere până la data redactării prezentei decizii.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

18. Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, art. 10, art. 15, art. 16 și art. 18 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

19. Obiectul controlului de constituționalitate îl constituie prevederile Legii pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, care au următorul cuprins:

„**Articol unic.** — *Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:*

1. Articolul 301 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane

Art. 301. — (1) *Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică pe o perioadă de 3 ani.*

(2) *Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazurile în care actul sau decizia se referă la următoarele situații:*

a) *emiterea, aprobarea sau adoptarea actelor normative;*

b) *exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.”*

2. Alineatul (1) al articolului 308 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 308. — (1) *Dispozițiile art. 289—292, art. 295, art. 297—300 și art. 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.”*

20. Se susține că legea criticată contravine dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (5) referitoare la obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 11 alin. (1) și alin. (2) cu privire la dreptul internațional și dreptul intern, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în fața legii, art. 61 alin. (2) referitor la rolul și structura Parlamentului și art. 75 alin. (1) cu privire la sesizarea Camerelor. Totodată, se susține încălcarea, prin dispozițiile Legii pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a celor statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 2 din 15 ianuarie 2014, aspect ce presupune încălcarea, prin legea criticată, a prevederilor art. 147 alin. (4) din Constituție referitoare la efectele deciziilor Curții Constituționale.

(1) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

21. În vederea soluționării prezentei obiecții de neconstituționalitate, Curtea procedează, mai întâi, la verificarea admisibilității acesteia. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate trebuie realizată prin raportare la dispozițiile art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, potrivit cărora „Curtea Constituțională are următoarele atribuții: a) se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori [...]”. Astfel, Curtea constată că actul supus controlului de constituționalitate este o lege adoptată de Parlament, sesizarea fiind formulată de un număr de 39 de deputați și 28 de senatori. Dintre aceștia doar cei 28 de senatori anterior menționați îndeplinesc condițiile constituționale pentru a deține calitatea de titular al sesizării, potrivit dispozițiilor constituționale mai sus enunțate.

(2) Analiza obiecției de neconstituționalitate

(2.1.) Parcursul legislativ al legii analizate

22. Propunerea legislativă a fost inițiată de domnii deputați Ionescu Aurelian — deputat PC, Marocico Ion — deputat UUR (minorități), Márton Árpád-Francisc — deputat UDMR, Nica Nicolae-Ciprian — deputat PSD, Roman Victor — deputat PSD. Aceasta a fost înregistrată pentru dezbatere la Senat, în calitate de primă Cameră sesizată, la data de 29 mai 2014, fiind justificată, în expunerea de motive, prin caracterul prea general al sintagmei „*folos patrimonial*” din cuprinsul art. 301 din Codul penal, care nu distinge între un folos patrimonial necuvenit, dobândit ca urmare a unei decizii nelegale, și un folos obținut în condițiile legii. Acest aspect face ca orice faptă a funcționarului public de participare la luarea unei decizii, chiar în condiții de legalitate, pe baza atribuțiilor ce îi revin potrivit funcției pe care o deține, în urma căreia este obținut un folos material de către o persoană cu care acesta s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani, să poată fi calificată drept infracțiune. Un alt argument care a stat la baza elaborării propunerii legislative criticate a fost acela al caracterului excesiv al incriminării conflictului de interese în mediul privat, conform art. 308 din Codul penal.

23. La data de 1 iulie 2014, Consiliul Legislativ a avizat favorabil propunerea legislativă, formulând însă observații și propuneri prin care s-a atras atenția asupra posibilului caracter neconstituțional al restrângerii sferei incriminării infracțiunii de conflict de interese. A fost subliniată, în acest sens, discordanța

dintre prevederile propunerii legislative analizate și Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 15 ianuarie 2014, precum și posibila încălcare, prin intervențiile legislative propuse de inițiatori, a prevederilor art. 11 alin. (2) din Constituție, întrucât, prin aceeași Decizie nr. 2 din 15 ianuarie 2014, referitoare la prevederile art. 253¹ din Codul penal din 1969, care aveau un conținut similar cu cele ale art. 301 din Codul penal în vigoare, instanța de contencios constituțional a reținut că dispozițiile art. 253¹ din Codul penal din 1969 sunt „în acord cu Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, ratificată de România prin Legea nr. 365/2004.”

24. La data de 23 septembrie 2014, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a întocmit raport de respingere a propunerii legislative. La data de 29 septembrie 2014, Comisia pentru drepturile omului, culte și minorități a dat aviz negativ referitor la propunerea legislativă supusă controlului de constituționalitate. La data de 25 februarie 2015, Plenul Senatului a retrimis propunerea legislativă Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități pentru raport suplimentar.

25. Propunerea legislativă a fost adoptată de Senat, la data de 30 martie 2015, în procedură tacită, conform dispozițiilor art. 75 alin. (2) teza a treia din Constituție, fiind trimisă spre dezbateră Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la data de 30 martie 2015.

26. La data de 9 aprilie 2015, Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale a avizat favorabil propunerea legislativă.

27. La datele de 17 și 29 mai 2016, Guvernul a trimis puncte de vedere negative referitoare la propunerea legislativă.

28. Comisia juridică, de disciplină și imunități a dat raport pozitiv, la data de 4 aprilie 2017, formulând 7 amendamente referitoare la conținutul propunerii legislative. La data de 11 aprilie 2017, plenul Camerei Deputaților a retrimis propunerea legislativă la Comisia juridică, de disciplină și imunități pentru raport suplimentar, care, la data de 18 aprilie 2017, a întocmit raport de înlocuire pozitiv.

29. Propunerea legislativă a fost adoptată de Camera Deputaților, la data de 25 aprilie 2017, cu 187 de voturi pentru, 71 împotriva și 6 abțineri, conform prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituție, în forma anexată la prezentul raport, fiind trimisă spre promulgare Președintelui României.

(2.2.) Modificări legislative preconizate

30. Legea pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal modifică denumirea marginală a infracțiunii reglementate la art. 301 din Codul penal, din „*Conflictul de interese*” în „*Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane*” și restrânge sfera de incriminare a infracțiunii analizate, în principal, prin eliminarea din conținutul constitutiv al acesteia a ipotezei producerii folosului patrimonial obținut prin fapta funcționarului public „*pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale sau de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură*”. Totodată, legea supusă controlului de constituționalitate limitează interdicția de a ocupa funcția publică, prevăzută ca pedeapsă accesorie, în cuprinsul art. 301 din Codul penal, la o perioadă de 3 ani. De asemenea, ca urmare a pronunțării și publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 noiembrie 2015, Legea pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal elimină din cuprinsul art. 301 din Codul penal sintagma „*raporturi comerciale*”, iar din conținutul art. 308 din Codul penal, referirea la prevederile art. 301 anterior menționate.

(2.3.) Criticile de neconstituționalitate raportate la dispozițiile art. 61 alin. (1) și art. 75 alin. (1) din Constituție referitoare la rolul Parlamentului și la sesizarea Camerelor

31. Referitor la pretinsa neconstituționalitate extrinsecă a proiectului de lege, determinată de încălcarea prevederilor

art. 61 alin. (1) și art. 75 alin. (1) din Constituție, Curtea reține că, prin Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, Curtea Constituțională a statuat că, potrivit art. 61 din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar structura sa este bicamerală, fiind alcătuit din Camera Deputaților și Senat. Principiul bicameralismului, astfel consacrat, se reflectă, însă, nu numai în dualismul instituțional în cadrul Parlamentului, ci și în cel funcțional, deoarece art. 75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie de Cameră decizională. Totodată, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Art. 75 din Legea fundamentală a introdus, după revizuirea și republicarea acesteia, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau, după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării.

32. De asemenea, prin Decizia nr. 765 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 21 februarie 2017, paragraful 26, Curtea a reținut că dezbateră parlamentară a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului. Așa fiind, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra proiectului de lege sau propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze în mod exclusiv, ceea ce contravine principiului bicameralismului (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 30 aprilie 2008).

33. Prin aceeași decizie, paragraful 27, Curtea, făcând trimitere la propria jurisprudență (respectiv la Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, precizată, Decizia nr. 413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010 și Decizia nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011), a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului, arătând că întrunirea cumulativă a celor două criterii este de natură a afecta principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ.

34. Tot pe cale jurisprudențială (spre exemplu, prin Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012), instanța de contencios constituțional a stabilit limitele principiului bicameralismului, statuând că aplicarea acestuia nu poate avea ca efect deturnarea rolului de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate, în sensul că aceasta ar fi Camera care ar fixa în mod definitiv conținutul proiectului sau propunerii legislative (și, practic, conținutul normativ al viitoarei legi), ceea ce are drept consecință faptul că cea de-a doua Cameră, Camera

decizională, nu va avea posibilitatea să modifice ori să completeze legea adoptată de Camera de reflecție, ci doar posibilitatea de a o aproba sau de a o respinge. În acest sens, Curtea a arătat că este de netăgăduit că principiul bicameralismului presupune atât conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la adoptarea legilor; prin urmare, lipsirea Camerei decizionale de competența sa de a modifica sau completa legea astfel cum a fost adoptată de Camera de reflecție, deci de a contribui la procesul de elaborare a legilor, ar echivala cu limitarea rolului său constituțional și cu acordarea unui rol preponderent Camerei de reflecție în raport cu cea decizională în procesul de elaborare a legilor. Într-o atare situație, Camera de reflecție ar elimina posibilitatea Camerei decizionale de a conlucra la elaborarea actelor normative, aceasta din urmă putându-și doar exprima prin vot poziția cu privire la propunerea sau proiectul de lege deja adoptat de Camera de reflecție, ceea ce este de neconcepție.

35. Astfel, Curtea a conchis că este încălcat principiul bicameralismului dacă legea, în redactarea pe care a adoptat-o Senatul, se îndepărtează în mod substanțial atât de textul adoptat în Camera Deputaților, cât și de obiectivele urmărite de inițiativa legislativă. Pornind de la premisa că legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, Curtea a reținut, totodată, că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră.

36. Analizând procedura legislativă de adoptare a proiectului Legii pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, prin raportare la considerentele mai sus menționate, Curtea constată că acesta a fost adoptat de Senat, în procedură tacită, conform dispozițiilor art. 75 alin. (2) teza a treia din Constituție și, prin urmare, în forma propusă de inițiatori. Acest aspect, al lipsei dezbaterii proiectului în cadrul primei Camere sesizate nu coincide, însă, cu lipsa asumării acestuia de către Senat, ci, mai degrabă, cu asumarea conținutului juridic original al proiectului de lege și nu este de natură a afecta respectarea exigențelor principiului bicameralismului. În esență, proiectul de lege, în forma înregistrată la Senat, a avut ca obiect modificarea normei de incriminare a infracțiunii de conflict de interese, prin restrângerea sferei faptelor incriminate la art. 301 alin. (1) din Codul penal. În acest scop, inițiatorii au completat dispozițiile alin. (2) al art. 301 din Codul penal cu două noi excepții de la prevederile art. 301 alin. (1) anterior menționat. Au fost excluse, în acest fel, din sfera ilicitului penal actele funcționarilor publici, producătoare de foloase, care se referă la ocuparea de către o persoană a unei funcții indiferent în ce modalitate și sub ce formă se realizează aceasta și la exercitarea atribuțiilor de serviciu privind acordarea către subalterni a drepturilor legale ale acestora.

37. Spre deosebire de prima Cameră sesizată, Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a aprobat proiectul de lege, cu operarea unor modificări în structura și conținutul infracțiunii prevăzute la art. 301 din Codul penal. Astfel, în timp ce prima Cameră sesizată nu a intervenit asupra normei de incriminare a formei de bază a infracțiunii, în procesul legislativ desfășurat la Camera Deputaților, art. 301 alin. (1) din Codul penal a suferit următoarele modificări: 1. eliminarea sintagmei „*ori a participat la luarea unei decizii*”; 2. eliminarea sintagmei „*direct sau indirect*”; 3. Eliminarea sintagmei „*sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură*”; 4. introducerea expresiei „*pe o perioadă de 3 ani*”.

38. În privința eliminării sintagmelor „*ori a participat la luarea unei decizii*” și „*direct sau indirect*”, Curtea constată că legiuitorul a reglementat sfera de incidență a infracțiunii de conflict de interese, în sensul că a renunțat la circumstanțierile și detaliile

existente în actualul conținut normativ al art. 301 alin. (1) din Codul penal. O asemenea operațiune ține de opțiunea și competența legiuitorului, atât timp cât acesta se plasează în marja sa constituțională de apreciere [cu privire la marja de apreciere a legiuitorului în materie penală, a se vedea, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 683 din 19 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 47 din 20 ianuarie 2015, paragraful 16, sau Decizia nr. 23 din 18 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 235 din 5 aprilie 2017, paragraful 53]. În cazul de față, Curtea constată că noua reglementare nu ridică probleme de constituționalitate, fiind expresia politicii penale a legiuitorului, astfel încât revine instanțelor judecătorești competența de stabili, prin prisma acestei reconfigurări normative a textului de incriminare, întinderea și conținutul concret al laturii obiective al infracțiunii de conflict de interese.

39. Cu privire la eliminarea din ipoteza normei de la art. 301 alin. (1) din Codul penal a sintagmei „*sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură*”, Curtea constată că aceasta are ca efect restrângerea faptelor din sfera de incriminare a infracțiunii de conflict de interese, prin excluderea din rândul persoanelor care beneficiază de folosul obținut prin săvârșirea acestora a persoanelor cu care făptuitorul s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură. Curtea reține, în acest sens, că, prin Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015, a constat că sintagma „*raporturi comerciale*” din cuprinsul dispozițiilor art. 301 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională, aceasta nefiind modificată, ulterior de legiuitor, prin punerea sa în acord cu dispozițiile Legii fundamentale, motiv pentru care, conform art. 147 alin. (1) din Constituție, a fost eliminat din fondul activ al legislației, chiar și în lipsa elaborării legii contestat. Rămân, prin urmare, incriminate, potrivit legii a cărei constituționalitate este contestată, doar faptele funcționarilor publici producătoare de foloase pentru sine, pentru soț sau pentru o rudă ori pentru un afin până la gradul II inclusiv.

40. În ceea ce privește introducerea, în cuprinsul art. 301 alin. (1) din Codul penal, a sintagmei „*pe o perioadă de 3 ani*”, cu referire la interdicția exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică, aceasta constituie o pedeapsă complementară, potrivit art. 55 lit. a) din Codul penal.

41. Procedând la compararea celor două forme ale Legii pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Curtea constată că, într-adevăr, intervențiile efectuate asupra proiectului de lege de către Camera Deputaților modifică atât structura, cât și conținutul infracțiunii de conflict de interese sub aspectul întinderii incriminării. Analiza mai atentă a soluțiilor legislative relevă, însă, doar o aparentă îndepărtare a formei proiectului de lege adoptat de Camera Deputaților de structura și conținutul formei adoptate de Senat și de scopul urmărit de inițiatori. În realitate, din interpretarea teleologică a conținutului celor două forme ale proiectului de lege, Curtea constată că, în ambele cazuri, finalitatea avută în vedere a fost aceea a restrângerii sferei reglementării infracțiunii de conflict de interese, prin eliminarea din cuprinsul laturii obiective a infracțiunii, fie pe calea reglementării unor excepții, în cazul Senatului, fie prin modificarea formei de bază, prevăzute la art. 301 alin. (1) din Codul penal, în cazul Camerei Deputaților, a unor fapte, împrejurări sau efecte pe care faptele comise de funcționarii publici le pot avea asupra unor categorii de persoane.

42. Având în vedere aceste considerente, Curtea reține că modificările și completările operate asupra legii analizate, astfel cum ea a fost adoptată de Camera Deputaților, nu încalcă principiul bicameralismului, nefiind de natură a întruni criteriile esențiale care indică prezența unei asemenea încălcări, statuate

de Curtea Constituțională, prin jurisprudența mai sus invocată. Prin raportare la criteriile anterior menționate, consacrate prin Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, Decizia nr. 413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, și Decizia nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011, adoptarea, de către Senat și de către Camera Deputaților, a unor soluții juridice relativ diferite, ca formă și conținut, în vederea atingerii aceleiași finalități legislative, constituie o aplicare a principiului autonomiei funcționale a Camerelor Parlamentului, ce dă sens însăși componenței bicamerale a autorității legiuitoare, prevăzute la art. 61 alin. (2) din Constituție. De altfel, lipsa dreptului Camerei decizionale de a modifica și completa proiectele de lege trimise spre dezbatere de către Camera de reflecție ar echivala cu atribuirea unei funcții formale Camerei decizionale, de aprobare a proiectelor de legi, fără ca aceasta să poată manifesta un rol activ în procesul de legiferare, aspect ce ar goli de conținut chiar principiul bicameralismului, invocat de autorii sesizării. În acest sens, prin Decizia nr. 765 din 14 decembrie 2016, paragraful 37, Curtea a reținut că bicameralismul nu înseamnă ca ambele Camere să se pronunțe asupra unei soluții legislative identice, în Camera decizională putând exista abateri inerente de la forma adoptată de Camera de reflecție, desigur, fără schimbarea obiectului esențial al proiectului de lege/prounerii legislative. S-a constatat, cu această ocazie, că a nega posibilitatea Camerei decizionale de a se îndepărta de la forma votată în Camera de reflecție ar însemna limitarea rolului său constituțional, iar caracterul decizional atașat acesteia devine iluzoriu. S-a reținut, de asemenea, că, astfel, s-ar ajunge la un veritabil mimetism, în sensul că cea de-a doua Cameră se va identifica, în cea ce privește activitatea sa legislativă, cu prima Cameră, neputându-se îndepărta în niciun fel de la soluțiile legislative pentru care a optat prima Cameră, ceea ce este contrar, până la urmă, chiar ideii de bicameralism.

43. Având în vedere toate aceste considerente, Curtea constată că procedura de adoptare a proiectului de lege supus controlului de constituționalitate nu încalcă principiul bicameralismului, aceasta fiind în acord cu prevederile art. 61 alin. (1) și art. 75 din Constituție.

(2.4.) Criticile de neconstituționalitate raportate la dispozițiile art. 11 din Constituție referitoare la dreptul internațional și dreptul intern

44. În ceea ce privește pretinsa încălcare, prin proiectul de lege contestat, a dispozițiilor art. 11 din Constituție, Curtea reține că, într-adevăr, România a ratificat Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției și Convenția penală privind corupția, prin Legea nr. 365/2004 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 903 din 5 octombrie 2004, și, respectiv, Legea nr. 27/2002 pentru ratificarea Convenției penale privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 30 ianuarie 2002, însă acestea obligă statele semnatare să adopte măsuri legislative, de domeniul dreptului penal sau extrapenal, care să prevină și să combată diferitele forme ale corupției. Aceste convenții lasă, însă, la latitudinea statelor alegerea mijloacelor de combatere a fenomenului ilicit reglementat, fără a le impune, în mod expres, prevederea în legislația națională a anumitor infracțiuni, într-o anumită manieră sau cu un conținut prestabilit. De altfel, infracțiunea de conflict de interese nu este reglementată în legislația penală a tuturor statelor europene semnatare ale celor două acte internaționale mai sus arătate.

45. Pentru aceste motive, Curtea constată că restrângerea acestei reglementări, prin diminuarea sferei incriminării nu este de natură a încălca dispozițiile constituționale referitoare la obligația statului român de a îndeplini în tocmai și cu bună-

credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte, prevăzute la art. 11 din Legea fundamentală.

(2.5.) Criticile de neconstituționalitate raportate la dispozițiile art. 16 din Constituție referitoare la egalitatea în drepturi

46. Curtea constată că autorii sesizării susțin, de asemenea, încălcarea, prin legea criticată, a dispozițiilor constituționale ale art. 16, prin reglementarea, în cuprinsul art. 301 alin. (1) din Codul penal, a interdicției exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică pentru o perioadă de 3 ani, interdicție ce însoțește aplicarea pedepsei penale prevăzute prin aceeași normă de incriminare. Această soluție legislativă discriminează, în opinia lor, persoanele condamnate pentru săvârșirea infracțiunii de conflict de interese în raport cu cele condamnate pentru comiterea altor infracțiuni, cărora le sunt aplicabile regulile generale referitoare la reabilitare, prevăzute la art. 165 și următoarele din Codul penal.

47. Curtea reține că excepția astfel prevăzută, cu referire la regimul juridic al infracțiunii de conflict de interese are în vedere pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi, prevăzută la art. 55 și art. 66 din Constituție. Curtea reține, în acest sens, că reglementarea pedepselor este, conform prevederilor art. 61 alin. (1) și art. 73 alin. (3) lit. a) din Constituție, atribuția exclusivă a legiuitorului, care, în aplicarea politicii sale penale, are competența să prevadă reguli cu caracter general privind pedepsele penale, dar și excepții de la aceste reguli, câtă vreme acestea din urmă au ca efect acordarea unui regim juridic mai favorabil.

48. Prin urmare, Curtea constată că nu poate fi reținută încălcarea, prin legea analizată, a principiului egalității în drepturi, prevăzut la art. 16 alin. (1) din Constituție.

(2.6.) Criticile de neconstituționalitate raportate la art. 147 alin. (4) din Constituție

49. Referitor la invocarea, în susținerea obiecției de neconstituționalitate, a Deciziei Curții Constituționale nr. 2 din 15 ianuarie 2014, Curtea reține că, prin decizia anterior arătată, instanța de contencios constituțional a constatat neconstituționalitatea normei de incriminare a conflictului de interese în forma propusă de inițiatorii proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative și a articolului unic din Legea pentru modificarea art. 253¹ din Codul penal din 1969, întrucât dispozițiile criticate eliminau „*funcționarul public*” ca subiect activ al infracțiunii de conflict de interese și îl înlocuiau cu persoana care avea calitatea de angajat al unei autorități publice, instituții publice, instituții sau altei persoane juridice de interes public, prevăzute de art. 145 din Codul penal din 1969. Prin decizia anterior menționată, Curtea a constatat că norma modificatoare a alin. (1) al art. 253¹ din Codul penal din 1969 restrânge sfera de aplicare a normei de incriminare a conflictului de interese la persoanele care săvârșesc fapta în exercitarea atribuțiilor de serviciu „*ce rezultă dintr-un contract de muncă și o fișă a postului semnate cu o instituție dintre cele prevăzute la art. 145 din Codul penal [1969]*”, excluzând incidența normei de incriminare în cazul tuturor persoanelor care exercită funcții alese sau numite, funcții care nu implică încheierea unui contract de muncă cu una dintre instituțiile prevăzute în art. 145 din Codul penal din 1969 și nu presupun exercitarea atribuțiilor de serviciu pe baza unei fișe a postului. Or, în condițiile în care finalitatea legii a fost aceea de a crea premisele ca persoana care deține o demnitate sau o funcție publică să-și îndeplinească cu obiectivitate atribuțiile care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative, să-și exercite activitatea de serviciu cu respectarea principiilor imparțialității, integrității, transparenței deciziei și supremației interesului public, iar nu în scopul realizării unor interese personale de natură patrimonială, care să prejudicieze interesul public și să afecteze încrederea cetățenilor în instituțiile statului, Curtea a constatat că restrângerea sferei de incidență a normei de incriminare a

conflictului de interese generează o veritabilă cauză de impunitate a persoanelor care dețineau funcții alese sau numite, fiind excluși, printre alții, Președintele României, deputații și senatorii, miniștrii, judecătorii, procurorii, funcționarii publici, primarii, președinții consiliilor județene, consilierii locali și județeni sau prefectii.

50. Prin urmare, Curtea a constatat că, prin înlocuirea noțiunii de „funcționar public” cu sintagma „persoanei care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu ce rezultă dintr-un contract de muncă și o fișă a postului semnate cu o instituție dintre cele prevăzute la art. 145” erau exonerate de răspundere penală pentru infracțiunea de conflict de interese toate persoanele care, deși se circumscriu sferei noțiunii de drept penal a „funcționarului public”, astfel cum este aceasta definită de art. 147 din Codul penal din 1969, sunt investite în funcția sau demnitatea publică prin numire sau alegere. De asemenea, s-a reținut că, prin eliminarea din sfera actelor care pot constitui infracțiunea de conflict de interese a celor care privesc emiterea, adoptarea, aprobarea și semnarea actelor administrative sau a hotărârilor privind creația și dezvoltarea științifică, artistică, literară și profesională, infracțiunea este propriu-zis lipsită de conținut.

51. Curtea a constatat că, în mod paradoxal, legiuitorul extrage din aria de incidență a răspunderii penale tocmai persoanele care ocupă funcții reprezentative în stat și care exercită prerogative de putere reală, persoane ale căror fapte de natură penală produc consecințe grave asupra bunei funcționări a autorităților publice, asupra actului decizional care privește interesul general al societății și, nu în ultimul rând, asupra încrederii cetățenilor în autoritatea și prestigiul instituțiilor statului. În consecință, Curtea a conchis că statutul juridic distinct, privilegiat, sub aspectul răspunderii penale, contravine principiului egalității în drepturi a cetățenilor consacrat de art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție.

52. Având în vedere cele de mai sus, Curtea constată că admiterea obiecției de neconstituționalitate privind modificarea normei de incriminare a conflictului de interese și constatarea neconstituționalității acesteia a fost consecința exclusivă a încălcării principiului egalității, în sensul că dispoziția legală supusă controlului de constituționalitate a produs în sine o diferențiere nepermisă între subiectele de drept care pot fi subiect activ al infracțiunii de conflict de interese. Așadar, sustragerea de sub incidența normei penale a unor subiecte de

drept a determinat crearea unui regim privilegiat în privința acestora, aspect care a dus la constatarea neconstituționalității dispozițiilor legale care restrângeau și limitau în această manieră sfera de incidență a infracțiunii de conflict de interese.

53. Raportând legea supusă analizei la dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție, prin prisma considerentelor Deciziei nr. 2 din 15 ianuarie 2014, mai sus invocate, Curtea constată că, spre deosebire de prevederile art. I pct. 5 și art. II pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative și a articolului unic din Legea pentru modificarea art. 253¹ din Codul penal din 1969, aceasta nu reglementează în domeniul stabilirii subiectului activ al infracțiunii de conflict de interese. Prin urmare, norma de incriminare vizează toate persoanele care au calitatea de funcționar public, fără excepții, astfel încât, în cadrul acestei categorii de persoane, subiectul activ calificat al infracțiunii este apreciat în funcție de criteriile de drept comun cuprinse în art. 175 din Codul penal. Așadar, nu se creează niciun regim juridic privilegiat sau diferențiat în privința persoanelor care pot avea calitatea de subiect activ al infracțiunii de conflict de interese, în sensul excluderii sau exceptării anumitor funcții publice de sub incidența prevederilor art. 301 alin. (1) din Codul penal, din moment ce această infracțiune poate fi săvârșită, conform legii supuse controlului de constituționalitate, de către orice funcționar public. Astfel, modificările propuse de inițiatori vizează doar sfera elementului material al laturii obiective al infracțiunii de conflict de interese, prin eliminarea din cuprinsul normei de la art. 301 alin. (1) din Codul penal a anumitor fapte ce intră sub incidența dispozițiilor legale anterior menționate. Or, restrângerea categoriei faptelor ce fac obiectul incriminării este, conform art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, de competența exclusivă a legiuitorului care, în aplicarea politicii sale penale, are dreptul de a emite acte normative care prevăd infracțiuni, pedepse și regimul executării acestora, cu respectarea exigențelor prevăzute la art. 61 alin. (1) din Constituție. Prin urmare, în scopul prevenirii și combaterii infracționalității în domeniul corupției, Parlamentul este abilitat să intervină, prin dispoziții legale de domeniul legii organice, stabilind faptele ce constituie obiectul incriminării infracțiunilor de corupție și de serviciu, în vederea adecvării legislației penale la nevoile de protecție existente în societate.

54. Pentru aceste motive, Curtea constată că nu poate fi reținută aplicarea *mutatis mutandis* a Deciziei nr. 2 din 15 ianuarie 2014 în prezenta cauză.

55. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile Legii pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 iunie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Pentru magistrat-asistent,
Cristina Teodora Pop,
semnează,
în temeiul art. 426 alin. (4)
din Codul de procedură civilă,
prim-magistrat-asistent delegat,
Claudia-Margareta Krupenschi